

lesarabrøv

Hví verður lagt eftir Karstin Rasmussen?

Harra blaðstjóri!

Fyri nøkrum árum síðani var eitt løgtingsorðaskifti útvarpað. Tað var, tá ið útstykkingin í Hoyvík var komin í lag, og løgtingsformaðurin J. Fr. Øregaard segði tá, at kundi skrivstovustjórin hjá Føroya Jarðarráð fáa hetta av skafti, so átti hann at fingið eina medalju.

Tann 24. august 1977 sá eg, at floksblaðið hjá Øregaard hevði eina grein um hendan nýggja býlingin í Hoyvík. Tað, sum tá vóru ljósareyðir dreymir, er nú veruleiki. Húsin standa har, og øll viðurskifti, bygging viðvíkjandi, eru í lagi. Satt at siga hevði eg roknað við, at blaðið, sjálvt um tað ikki hevur nakra medalju at geva, hevði nokur rósandi orð til tann mann, sum hevur heiðurin av hesum. Men í so máta var greinin eitt vónbrot. Í staðin fyri

leggur blaðið eftir hesum manni við øllum mögulum skuldsetingum, og hóast nógv verður tosað um keldur til greinirnar, framgongur tað skilliga, at greinskrivarin ikki hevur spurt meir enn annan partin í hesum máli.

Nú liggur tað so fyri, at eg eri valdur inn í bygðaráðið m.a. av hesum nýggju hoyvikingunum. Orsakað av hesi skrivning havi eg tí noyðst at kanna málið frá øllum síðum, og skal eg leggja úrslitið av hesum kanningum fram her.

Tað er øllum kunnugt, at tað er ein kommunal uppgáva at útvega fólkm tak yvir høvdið. Hetta ber eisini við sær, at kommunur hava skyldu til at útvega fólkm grundstykki, so tey har kunnu byggja sín egnu hús. Tíverri gera tær flestu kommunur alt ov lítið av hesum, men sita bert og biða eftir, at

onkur privatur stykkjar út.

Eisini Tórshavnar uttanbyggjar kommunu hevur gjørt á henda hátt. Trupulleikin her er bert tann, at tað her er so lítið av privatar jörð. Burtursæð frá nokrum trøðum er alt hitt í almennari ogn, síðan 1937 umsitíð av Føroya Jarðarráð. Tað kemur eisini fyri aðrastaðni í landinum, at teir privatu ikki stykkja nógv út, og har plagar Jarðarráðið at koma til hjálpar við at selja grundstykki. Og er talan um stórra nøgd, verður jörðin vanliga latin kommunum, sum so gera okini byggibúgv.

Her í Hoyvík vóru tað eisini nógv fólkm, sum vildu sleppa at keypa grundstykki. Í fyrstuni vóru nokur stykki seld, sum lógu fram við vegum, treytað av, at tey sjálvi lóystu kloakkspurningar, men hetta var alt ov lítið

til tann eftirspurning, sum var. Kommunan vildi einki hava við nakað at gera, og tá var tað, at skrivstovustjórin hjá Jarðarráðnum, Karstin Rasmussen, gjørdi tað, sum Øregaard helt, at hann skuldi fingið medaljuna fyri. Hann fekk gjørt ein plan, sum umfataði 312 sethús og hartil hoyrandi idnaðaroki, skúla, barnagarð, ellisheim og i-tróttarhøll. Harumframt umfataði planurin 60 hús á Ternuryggi. Aftalan var at fremja planin í stigum. Útstykkning I við 48 stykkjum varð góðkend av kommununi, og útstykkning II við 35 stykkjum varð góðkend 1. februar 1973. Útstykkning III við idnaðarstykkjunum varð eisini góðkend áðrenn, men tá ið Jarðarráðið við brævi, dagsett 26/3 1975, sókti um at fáa útstykkning IV — millum útstykkning II og Ternurygg —

góðkenda, tá sýtti bygðaráðið fyri hesum við brævi, dagsett 28. april 1975. Tí eru hesi 81 stykkini ikki komin, og eru tey tað ikki enn, hóast bygðaráðslimir ferð eftir ferð hava kravt tað. Meirilutin í bygðaráðnum sýtir fyri hesum, hóast Jarðarráðið í samband við útstykkning II gjørdi eitt reinsiverk til 200 hús og hevur lagt yvir 100.000 kr. út fyri útstykkning IV. Harumframt visir tað seg, at vatnverkið við tí litlu útbygging, sum nú verður gjørd, er so ríkiliga fært fyri at veita øllum hesum nýggju húsum vatn. Tað er tí einki til hindurs fyri at halda fram, men illviljin hjá uttanbyggjar kommunu er ikki bert nakað, sum harmar tey, sum ikki fáa bygt, men hevur eisini havt sínar harmuligu avleiðingar fyri tey sum longu eru komin har niðan.

Tak t.d. tey bæði konkretu málini, sum verða umrødd í hesum greinum. Annað er um eina geil, sum liggur millum útstykkning I og II og tey hús, sum standa við Hoydalsvegin. Upprunaliga skuldi hon vera 20 m breið, men teir ovastu 10 metrarnir vórðu lagdir afturat teimum ovaru stykkjunum fyri at gera tey stórra. Aftalan hjá Jarðarráðnum (sum eigur okið) hevur verið, at tann 10 metur breiði geirin, sum eftir liggur, skal verða plantaður við vetrargrønum vokstrum. Men, sum kunnugt, ger seyðurin sær dælt av øllum tí, ið plantað verður, og skal nakað koma burtúr, er tí neyðugt at hegna eitt slikt oki væl og virðiliga inni. Hetta kundi so eigarafelagið ella kommunan gjørt, men tá einki slikt hendi, vendi Jarðarráðið sær til eigararnar fram við Hoydalsvegi, sum í 1968 høvdu søkt um at fingið okið til keyps, og spurdi teir, hvat teir hildu um tað uppskot, at teir ikki fingið okið til keyps, men í staðin átóku sær at planta tað og hegna tað sum sjálfstjóðgan lut afturat eigindóminum. Hendan loysn fekk móttöðu frá eigarafelagnum og kommununi, og var tí ikki framt. Síðani eru nærum trý ár gingin, men tað er framvegis einki hent. Nú hevur Jarðarráðið so biðið ein av teimum eigarunum, sum koma niðan imóti geilini, um at gera eitt uppskot um, hvussu hetta mál skal loysast. Er tað so lætt, sum greinskrivarin heldur, so skuldi tað jú skjótt verið fingið frá hondini.

Hesum máli viðvíkjandi er tí ikki nógv at tosa um.

Hitt málið er um eitt reinsiverk við Hvitanesvegin, sum útstykkning I skal hava góldið, meðan idnaðarokið eisini nýtir tað. Hetta ljóðar raðuligt! Men hvør er veruleikin?

Jú hann er, at øll tey, sum búgva á útstykkning I tann 21. februar 1973 fingið eitt bræv, har sagt var, at Føroya Jarðarráð legði út fyri partin hjá idnaðar og handilsokinum í høvuðskloakk, reinsiverki og vatnverki 184.221,60 kr. Nú var reinsiverkið ikki serliga greint í tilboðnum, og var gjaldið hjá idnaðarokinum roknað út sum ein partur í høvuðskloakk, sum bygðaráðið sjálvsagt skuldi gjalda her eins og aðra staðni í kommununi. Hesi sjálvsögdu skyldu vildi kommunan tó snúgva sær undan, men tað gekk tó bert til 1. desember 1976, tá noyðdust hon at knýta nýggja skúlan til reinsiverkið, og jattaði tí at gjalda høvuðskloakkina. Harvið fekk útstykkning I tær 60.000 kr., sum idnaðarokið hevði góldið til høvuðskloakkina, men tað ber ikki til hjá idnaðarokinum at koma eftir hesum pengum, tí teir eru jú fyri ein part í reinsiverki. Upplýst er, at reinsiverkið hevur kostað 81.000 kr. Handils- og idnaðarokið hevur góldið 60.000 kr. Eg veit ikki hvussu nógv kommunan hevur góldið, men vildi hildið, at hevur eigarafelagið ikki fingið hana at góldið einar 6000 kr. so hevur tað verið ov lítið. Eftir til teir 48 eigararnar á útstykkning I eru 15.000 kr. fyri reinsiverk, ella 312 krónur og 50 oyru til hvønn. Og enn er planurin ikki framtur, tað eru nógv hús afturat, sum skulu knýstast til hetta reinsiverk, so tað verður spennandi at siggja, hvat teir koma niður á, tá av tornar. Hevði Karstin Rasmussen so ikki tikið reinsiverkið við í aftalanini, so skuldi hvør av teimum, sum byggi, sprongt út til septictanga. Hvát hevði tað kostað? Reinsiverkið verður røkt og tømt fyri kommununar rokning, meðan privatfólk sjálvi skulu betala fyri at fáa septictangarnar røktar. Hvát kostar tað? Alvaratos, hevur eigarafelagið ikki hug til at siga takk, so hevði tað sømt seg betri hjá tí at tagt um hetta mál.

Annars verður funnist at, at tað eru so nógv fin fólk, sum hava fingið

Framhald frá síðu 4

úr flestu londunum í Europa. Echevit úr Turkalandi og Simon Peres úr Israel. Simon Peres segði m.a. í røðu síni, at Danmark var ein háskúli í demokratiskari sosialismu. Luttakarar vóru heilt úr útgjafaflokkinum Mauriti-us.

Nógvir ungi luttakarar

Umframt teir spurningar, sum eru nevndir, vóru nógvir aðrir spurningar viðgjørdir. M.a. um barsilsfarloyvi hjá pápunum og ein nýggj skattalóg, betri studning og lánmöguleikar til fólk undir útbúgving. Tað varð funnist harðliga at kensluláttaradharanum, Ritt Bjerregaard, fyri tað, at hon hevur avgjørt ikki at koma við einum uppskoti um aftur at venda til rentufri statslón á komandi fólkatingsetu. Atfinningarnar vóru so nógv, at spurningurin verður umhugsaður av nýggjum.

Tosað varð eisini nógv um skatt av kapitalvinningsi í sambandi við sølu av jörð og fastari ogn.

Tað varð funnist at stjórnini fyri ikki at hava fingið nakað av hesum við í augustsemjuna. Men Anker Jørgensen vísar landsstevnuna um, at stjórnin fer at seta uppskot fram um hetta í komandi fólkatingsetu.

Landsstevnan ynskta, at tikin vóru stig móti

viðrøðingini av jörð og fastari ogn, sum fer fram av inflationsásum.

Í fleiri færum samtykti fundurin uppskot og greinir, sum floksleiðslan annars var imóti, soleiðis at í fleiri færum var stórum munur millum leiðsluna á pallinum og luttakararnar á gólvinum.

Tað visti seg, at nógv

av teimum, sum høvdu orðið, vóru ungfólk.

Anker Jørgensen varð afturvaldur sum formaður, Kjeld Olesen sum næstformaður og flokskrivarin, Ejner Hovgaard Christiansen, varð eisini afturvaldur.

Landsstevnan fekk ikki stundir at viðgera virkis-skránna lidna. Hon kemur

fyri aftur á tí komandi landsfundinum.

Danski javnaðarflokkurin hevur havt stóra framgongd hetta seinasta árið. Arsfrágreiðingin visur, at 10.000 limir eru komnir afturat í ár. So stótt eru teir gjaldandi limirnir nú vorðnir 130.000 í tali.

j.m.

Í sambandi við landsstevnuna var eisini veitsla, har lagið var gott. LOformaðurin Thomas Nielsen og Anker Jørgensen lovaðu hvørjum øðrum ævigan trúskap